

PARTICIPATÍVNE ROZPOČTY V PRAXI

Nie je mesto ako mesto

**Aký je rozdiel medzi
dotačnou schémou a
participatívnym rozpočtom**

Trenčín, 10.10.2019

Eva Balážová

AKE SR

PARTICIPATÍVNE ROZPOCTY V PRAXI

dotačná schéma vs. participatívny rozpočet

... spravidla , najmä ...

Hľadali sme rozdiely:

- Legitimita
- Ciele
- Plánovanie v rozpočte
- Schvaľovanie
- Účel
- Žiadatelia
- Spôsob výberu projektov resp. podpory
- Realizácia
- Priebežné hodnotenie
- Zhodnotenie výsledkov
- Majetok
- Spôsob financovania a účtovanie
- Trvanie

Legitimita

Dotácia

- **Zákony :**
- § 6 ods. 1 zák. č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení
- § 7 zák. č. 583/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách ÚS
- **VZN o poskytovaní dotácií z rozpočtu mesta/obce :**
stanovenie podmienok poskytovania dotácií, určenie okruhu oblastí a postup pri poskytovaní dotácií

Participatívny rozpočet

- **Vlastné pravidlá samosprávy,** ktorá má záujem uplatniť participatívny rozpočet v medziach rozpočtu mesta/obce

Ciele

Dotácia

- Podpora všeobecne prospešných služieb, všeobecne prospešných alebo verejnoprospešných účelov, podnikania a zamestnanosti (§7 ods. 4 zák. 583/2004)
- **Podporiť záujmovú činnosť** a pod. (VZN)

Participatívny rozpočet

- Podporovať aktívne zapojenie obyvateľov mesta/obce do rozhodovacieho procesu, podporovať aktívny občiansky prístup a účasť na verejných rozhodnutiach samosprávy
- **Budovať komunitu** na základe spoločných záujmov, spoluvytvárať podmienky na zlepšenia života v meste/obci

Plánovanie rozpočtu

Dotácia

- Konsenzus v návrhu rozpočtu príslušných programov a podprogramov rozpočtu, najčastejšie inkrementálnym (historickým) prístupom,
- (napr. zohľadňujúc požiadavky väčších žiadateľov resp. zmeny v ich pozícii)
- Často osobitne presne v rozpočte vyčlenené prostriedky pre väčších žiadateľov a pre menších v jednej sume.

Participatívny rozpočet

- V návrhu rozpočtu sa vyčlení celá suma určená k participácii a postupne až po schválení poradia projektov k realizácii sa začleňujú k jednotlivým programom resp. programovej štruktúre rozpočtu

Schvaľovanie

Dotácia

- Po schválení rozpočtu v MsZ/ObZ , na základe predložených žiadostí o dotáciu žiadateľmi a v medziach schváleného rozpočtu, buď je už konkrétna suma priamo schválená v rozpočte alebo príslušné stále komisie pri zastupiteľstve rozhodnú o výške dotácie pre žiadateľov.

Participatívny rozpočet

- Pri schvaľovaní rozpočtu MsZ/ObZ jednou sumou konsenzom .

Predkladatelia žiadostí resp. projektov

Dotácia

- **Právnické osoby a fyzické osoby - podnikatelia**, ktorí majú sídlo alebo trvalý pobyt na území obce, alebo ktorí pôsobia, vykonávajú činnosť na území obce, alebo poskytujú služby obyvateľom obce

Participatívny rozpočet

- **Právnické osoby vrátane občianskych združení a neziskových organizácií** (niekedy sa vymedzí, že predkladateľom budú ako PO iba MVO), **fyzické osoby - podnikatelia, obyvatelia, skupiny obyvateľov** (účasť obyvateľov sa zvykne obmedziť vekom napr. 18.rokov).

Účel

Dotácia

- Najčastejšie príspevok na podporu činností v oblasti kultúry, športu, výchovy a vzdelávania, v sociálnej oblasti a charitatívnej činnosti, podpory zdravia, ochrany, tvorby a zlepšenia životného prostredia (VZN)

Participatívny rozpočet

- Vymedzený v pravidlách organizovania participatívneho rozpočtu schválených zastupiteľstvom.
- Napr. projekty na zlepšenie života ako voľnočasové - kultúrne, pohybové, záujmové a tvorivé aktivity, drobná komunitná infraštruktúra, zvelaďovanie životného prostredia a pod.

Spôsob výberu projektov resp. podpory

Dotácia

- **Verejný** - dotácie väčšieho rozsahu schvaľuje zastupiteľstvo v rámci schvaľovania rozpočtu samosprávy
- **čiasťočne neverejný** – dotácie menšieho rozsahu (napr. do 6 tis.€) rozdeľujú príslušné stále komisie pri zastupiteľstve na svojich neverejných zasadnutiach na základe prijatých žiadostí.

Participatívny rozpočet

- **Verejný** – výber na základe verejnej prezentácie, hlasovania obyvateľov a deliberácie (verejného zvažovania) resp. „spoločné rozhodovanie o spoločných peniazoch“ na základe dohodnutých kritérií.
- Vzniká finálne poradie projektov, z ktorého vzíde koľko zámerov bude podporených z vymedzenej čiastky na part. rozpočet

Realizácia

Dotácia

- **Na základe zmluvy o poskytnutí dotácie** v súlade s VZN

Participatívny rozpočet

- Podporený projekt sa realizuje napr. **na základe oznámenia predkladateľovi a dohody** o spôsobe dobrovoľnej participácie predkladateľa - ak sú to obyvatelia resp. skupiny obyvateľov
- Ak ide o MVO, spôsob realizácie sa dohodne, najmä verejné obstarávanie ak je nutné...

Priebežné hodnotenie

Dotácia

- V rámci monitoringu programového rozpočtu k 30.6. bežného roka (zúžené len na čerpanie finančných prostriedkov).

Participatívny rozpočet

- Napr. prostredníctvom príslušných komisií

Zhodnotenie výsledkov

Dotácia

- V rámci záverečného účtu mesta/obce. Ide však viacmenej len o finančné zhodnotenie a nie zhodnotenie prínosov dotácie.

Participatívny rozpočet

- V rámci záverečného účtu mesta/obce.
- A tiež napr. na verejnom predstavení výsledkov PR, kde by nemalo ísť v žiadnom prípade len o finančné zhodnotenie, ale najmä o zhodnotenie prínosov podporených projektov.

Majetok

Dotácia

- **Nevzniká**, v prípade, že napr. ide o dotáciu na nákup zdravotníckych prístrojov alebo zariadení, ide síce v konečnom dôsledku o obstaranie investície, ale z pohľadu mesta/obce ide o poskytnutie dotácie, teda bežný výdavok. O nadobudnutom majetku účtuje organizácia, ktorej bola poskytnutá dotácia.

Participatívny rozpočet

- **Ak vzniká, eviduje sa a objekt sa stáva majetkom mesta/obce**, eviduje sa na príslušnom oddelení. Nebude to majetok organizácie, ktorá sa zúčastnila tvorby tohto majetku.
- napr. altánok, detské ihrisko a pod.

Financovanie a účtovanie

Dotácia

- Ide o bežné výdavky rozpočtu (môžu byť výnimky), ktoré sa realizujú transferom na účet žiadateľa.
- Nevyčerpané finančné prostriedky sa stanú súčasťou prebytku rozpočtu

Participatívny rozpočet

- Ide o bežné výdavky rozpočtu (môžu byť výnimky), avšak sa jedná o priamy výdavok mesta/obce z príslušnej rozpočtovej položky
- Nevyčerpané finančné prostriedky by bolo vhodné „rezervovať“ pre PR a zaradiť ich opätovne do rozpočtu nasledujúceho roka resp. o túto čiastku navýšiť participatívny rozpočet

Trvanie

Dotácia

- **Jeden rok**, pričom prijímateľ dotácie je povinný do 31.12. bežného roka dotáciu vyúčtovať a v prípade nevyčerpania zostatok vrátiť. Vyúčtovanie podlieha kontrole zo strany mestského/obecného úradu a hlavného kontrolóra mesta/obce.

Participatívny rozpočet

- **Jeden rok**, ale ukazuje sa, že vo viacerých samosprávach po skúsenostiach schválili trvanie na **dva roky**.

Záver

Dotácia

- Je dôležitá najmä z hľadiska podpory záujmovej činnosti a mohla by sa orientovať výraznejšie na aktivity mládeže

Participatívny rozpočet

- Je dôležitý pre tvorbu verejných politík a ich implementáciu, pre podporu komunitného života obyvateľov a skvalitnenie verejného priestranstva a pod.

Otázky, dotazy, pripomienky ?

Ďakujem za pozornosť

Eva Balážová, AKE SR

0905323013

www.akesr.sk